№ 259. Czwartek 12. Listopada 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Wnioski przedłożone tegorocznemu kongresowi statystycznemu ze strony c. k. ministeryów. — Ciąg dalszy.)

XI. Bibliograficzno-statystyczny przegląd literatury austryackiego cesarstwa. Trzy sprawozdania przedłożone z polecenia Jego Excelencyi ministra spraw wewnętrznych barona Bach przez dr. Wurzbach Tannenberg, przełożonego administracyjnej biblioteki w c. k. ministerstwie spraw wewnętrznych. Z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu. Pierwsze sprawozdanie obejmujące przeciąg czasu od 1. września 1852 po koniec 1853, 8 arkuszy w oktawce, w Wiédniu 1854; drugie sprawozdanie z roku 1854, 38 arkuszy, w Wiédniu 1856; trzecie sprawozdanie obejmujące rok 1855, 80 arkuszy, w Wiédniu 1857.

Sprawozdanie to zwróciło na siebie uwagę wszystkich znawców rzeczy objętością, i dokładnością swego systemu, również jak sposobem zastosowania go do wszystkich szczegółów.

21 głównych rozdziałów sprawozdania ma następujące napisy (pierwsza cyfra wyraża liczbę tomów i zeszytów, druga liczbę arkuszy należących do tego oddziału w roku 1855 pism drukowanych.)

1. Encyklopedye, pisma uczonych towarzystw, ogółowe wydania, dzieła zbiorowe, historya literatury, bibliografia i katalogi książek (168 i 2078).
2. Teologia, historya kościelna (247 i 3584).
3. Książki do nabożeństwa, kazania (836 i 7505).
4. Ksiąki edukacyjne i naukowe dla młodzieży, (programy szkolne, nakład książek szkolnych) (528 i 4903).
5. Filologia, nauka o starożytności (197 i 1681).
6. Filozofia (27 i 257).
7. Nauka jurydyczno-polityczna, polityka (472 i 32.854).
8. Statystyka (518 i 2974).
9. Historya i umiejętności pomocnicze (532 i 3535).
10. Geo-Topo- i Etnografia (mapy i plany) (153 i 1118, 1 i 91).
11. Historya naturalna, chemia, i farmacya (136 i 1508).
12. Medycyna (nauka lekarska), weterynerya (315 i 2368).
13. Matematyka i astronomia (23 i 176).
14. Strategia (nauka wojenna), nauka o koniach, marynarka (29 i 487).
15. Gospodarstwo domowe, polne i leśne tudzież górnictwo (157 i 1709).
16. Nauka o handlu, przemysłowości (153 i 3742).
17. Budownictwo, miernictwo, koleje żelazne i inne komunikacye wodą i lądem (86 i 636.)

18. I. Piękna literatura w ogóle, dzienniki naukowe, dzienniki ludu, almanachy i t. p. (211 i 4645).
18. II. Poezye (141 i 1013).
18. III. Utwory dramatyczne (170 i 669).
18. IV. Romanse, nowelle, powieści (504 i 5649).
19. *a)* Sztuka, *b)* Dzienniki o pięknych sztukach (176 i 286).
19. *c)* Muzyka.
20. Kalendarze (232 i 2050).
21. Pisma przygodne i rozmaitości (232 i 434).

Dodatek przedstawia literaturę austryacką i tyczącą się Austryi za granicą. Potem idzie spis bardzo ważnych tablic, w którym uporządkowane są cyfry drukowanych pism z roku 1855:

A. Według zawodów naukowych i języków. Sprawozdawca mógłby nadać także wyższą statystyczną wartość oddziałowi języków przez podanie liczby arkuszów.

B. Według krajów koronnych i języków.

C. Według krajów koronnych i zawodów naukowych.

D. Geograficzne przedstawienie ruchu literatury austryackiej w roku 1855, ze względem na odnośną ludność (umiejętne i stosowne wypracowanie pana Gigl, oficyała biblioteki.)

E. 21 tablic o literaturze w pojedynczych krajach koronnych.

Każdy mieszkaniec austryackiego cesarstwa przejrzawszy główne rezultata dotychczasowych sprawozdań, będzie przejęty bardzo zaspokajającem uczuciem, gdyż z urzędowej tej statystyki pozna szybki rozwój czynności umysłowej w swoim wielkim rodzinnym kraju. Prace te przyczynią się także głównie do wzmocnienia ducha jedności, bo niepodobna jest zapoznać tej prawdy, że większa część dzieł drukowanych traktuje o przedmiotach, które mają niejaki związek z teraźniejszym regulaminem państwa, o sprawach, które tak wielokrotnemi wzajemnemi stosunkami z sobą są połączone, że odosobnienie ich prawie jest niepodobne. Spólność więc spraw wystąpi na czoło także w ruchu literatury, a język pisma drukowanego będzie uważany tylko za przypadkową okoliczność mniejszego znaczenia.

Wykaz stanu

austryackiego banku narodowego z dnia 3. listopada 1857.

Stan czynny.

			zł.	kr.	zł.	kr.
Moneta brzęcząca i sztaby złote					97,050.401	$9\frac{1}{4}$
Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami . .			63,285.634	$50\frac{3}{4}$		
detto w Pradze	4,350.430r.	53k.				
detto w Bernie	2,499.779r.	57k.				
detto w Peszcie	3,266.715r.	3k.				
dtt. w Tryeście	1.400.000r. —k.) 4,255.860r. 10k.)		5,655.860r.	10k.		
detto we Lwowie	996.959r.	50k.				
detto w Gradcu	998.917r.	56k.				
detto w Linzu	811.924r.	39k.				
detto w Ołomuńcu	874.600r.	54k.				
detto w Opawie	499.815r.	—k.				
detto w Kronsztad.	999.948r.	47k.				
detto w Klagenfurc.	330.223r.	13k.				
detto w Krakowie	176.954r.	17k.				
detto w Lublanie	429.949r.	29k.				
detto w Fiumie	499.358r.	54k.				
dtto w Debreczyn.	453.115r.	14k.				
detto w Temeswar.	499.151r.	46k.				
deto w Reichenberg.	498.390r.	48 k.				
deto w Inspruku	80.800r.	—k.	23,922.904	50	87,208.539	$40\frac{3}{4}$
Zaliczki na deponowane według statutów krajowe papiery państwa spłacalne najdalej za 90 dni					77,091.100	—
detto w pożyczkowych zakładach filialnych . .					11,331.900	—
Pożyczka na hipoteki					11,571.200	—
detto przez państwo gwarantowana					1,043.800	—
Fundowany dług państwa na wykupienie pieniędzy papierowych w. w. a mianowicie:						
a) po 4% uprocentowany			25,553.815r.	$45\frac{1}{4}$k.		
b) nieuprocentowany . .			28,418.090r.	$19\frac{1}{4}$k	53,971.906	$4\frac{2}{4}$
Uregulowany konwencyą z 18. października 1855 dług hipotekowany na dobrach skarbowych oddany bankowi narodowemu do sprzedania			155,000.000r.	— k.		
Z tego przychodami z dóbr zmniejszony			4,000.000r.	-- k.	151,000.000	—
Stan funduszu rezerwowego w oblig. rząd. . . .					10,361.558	31
Stan funduszu pensyi w akcyach bankowych . .					1,092.122	16
Wartość gmachu bankowego i innych aktywów .					17,876.008	56
Suma . .					519,598.536	$37\frac{2}{4}$

Stan bierny.

	zł.	kr.
Obieg banknotów	396,606.328	—
Listy zastawne w obiegu	3,604.600	—
Fundusz rezerwowy	10,361.588	$17\frac{3}{4}$
Fundusz pensyi	1,082.554	44
Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające się wykupić asygnacye, tudzież saldi bieżacych rachunków	4,763.065	$35\frac{3}{4}$
Fundusz bankowy	103,180.400	—
Suma	519,598.536	$37\frac{2}{4}$

Ameryka.

(Nowa wyprawa Walkera.)

Nwy Jork, 20. października. Piszą z Washingtonu: „Nadeszła tu z południa wiadomość, że zamierzone wyprawy Walkera jedna z Nowego Orleanu, a druga z Galveston, wypłyną dla braku pieniędzy dopiero dnia 1. listopada. Nie spodziewają się żadnego ze strony władz federacyjnych oporu. Zamyślają wylądować na jakim punkcie Kosta-Ryki, a potem ruszą w pochód do San Jose, stolicy republiki, i tuszą, że we dwóch dniach tam staną. Liczą nato, że skoro zajmą stolicę, wtedy cały kraj dostanie się w ich ręce. Dotychczas mają w ogóle 1800 do 2000 ludzi. Rząd wydał rozkaz uzbroić szybki paropływ, ażeby tej expedycyi przeciąć drogę."

Portugalia.

(Stan zdrowia pogorsza się w Lizbonie.)

Wiadomości otrzymane z Lizbony pod datą 22. października według dziennika *Las Novedades* są bardzo smutne. Dnia 19. spodziewano się, że ze zmianą powietrza nastąpi i polepszenie, jednak gdy deszcze ustały 20. z. m. wzmogła się 21. zaraza na nowo. Wynoszenie się, a raczej ucieczka z miasta powiększa się z każdym dniem co raz bardziej, a miasto przedstawia najsmutniejszy widok.

Anglia.

(Podwyższenie dyskonta. — Odroczenie parlamentu. — Obywatelstwo City księciu Cambridge. — Zapas monety w banku. — Poczta indyjska.)

Londyn, 5. listopada. Bank angielski podwyższył dyskonto swoje na 9 procent; w City mówią o bankructwie wielkiego domu handlowego w Liwerpolu, którego pasywa mają wynosić do 1 milionu a aktywa tylko 200.000 funt. szterlingów.

— Jak wiadomo z depeszy telegraficznej odroczono na tajnej radzie gabinetowej na d. 4. b. m. zwołanie parlamentu do d. 17go grudnia. W dekrecie odroczenia nie ma wzmianki, że parlament zbierze się w dniu oznaczonym „dla załatwienia bieżących spraw", co dowodzi, że rząd nie ma wcale zamiaru, zagaić parlament w ciągu bieżącego roku. Z członków ministeryum znajdowali się na przedwczorajszej tajnej radzie tylko lord kanclerz, Earl Granville, lordowie Clarendon, Bruse i książę Wellington.

— Wczorajsze dzienniki poranne zajmują się szczerze przedwczorajszą uroczystością w Guilldhal, gdzie Jego król. Mości, księciu Cambridge, udzielono prawo obywatelstwa w City i doręczono zarazem przepyszną szpadę honorową. Ceremonia doręczania szpady odbyła się o godzinie 5 po południu w wspaniale ustrojonej sali i w przytomności wielu znakomitych mężów stanu i dam. Sir John Key szambelan City odezwał się do księcia z dłuższą przemową, sławiąc jego wielką odwagę, okazaną w Krymie. Książę odpowiedział, że wyświadczony mu zaszczyt poczytuje za hołd oddany angielskiemu żołnierzowi; za to też każdy żołnierz angielski jest zarazem dobrym obywatelem.

— Przeciętny zapas kruszczu w banku angielskim wynosił w ciągu miesiąca od 26. września do 26. października 11,293.605 L. Pokazuje się ztąd ubytek w porównaniu z tym samym miesiącem zeszłego roku o 761.908 L. a w porównaniu z tymsamym okresem r. 1855 o 24.990 L.

— Dyrektorowie banku angielskiego uchwalili po dłuższej dyskusyi podwyższenie dyskonto na 9 procentu. Jestto najwyższa stopa procentowa, jaką kiedykolwiek ustanowiono. Przewidywana jednak powszechnie nie sprawiła wielkiego wrażenia.

— *Globe* pisze: Dnia 5. b. m. przybyły statki pocztowe z Bombaju i Kalkuty do Suez z wiadomościami a mianowicie: z Kalkuty po dzień 10. października a z Bombaju po dzień 17. października. Te wiadomości, jak przewidywać należy, otrzyma Londyn na Tryest dnia 12. listopada. Ostatni statek pocztowy z Kalkuty i Bombaju zpoźnił się znacznie z przywiezieniem wiadomości z Delhów, z powodu buntowniczego stanu kraju pomiędzy Delhami a wspomnionemi obydwoma miastami. Najbliższa poczta przywiezie zapewne z Delhów wiadomości o 14 dni poźniej po wzięciu miasta, równie jak wiadomości zajęcia Luknowa po przybyciu jenerała Haveloka. Te nowiny będą bez wątpienia bardzo ciekawe, gdyż w każdym razie będą zawierać: bliższe szczegóły o wzięciu Delhów, jak się zdaje także wiadomość odsieczy Luknowa i doniesienia o działaniach powstańców, z których będziemy mogli wnioskować, jak długo jeszcze zdołają powstańcy opierać się indyjskiemu rządowi. — Być może, iż nim przybędą wiadomości z Tryestu, otrzymamy w następujący poniedziałek 9. listopada, na Sardynię Indyjskie depesze. O wysyłaniu wojska do Indyi pisze dziennik *Morning Chronicle*: „Jak dowiadujemy się, ma wysłać kompania indyjska na Egipt do Indyi 2000 żołnierza. Koszta podróży wynoszą cośkolwiek mniej jak 50 funt. szterl. na osobę, a na przyszłość będzie indyjska kompania wysyłać wszelkie posiłki tym samym sposobem. Szanowni dyrektorowie kompanii, uchwycili się tego mądrego postanowienia niestety za poźno! gdyż teraz niepotrzeba już właściwie spieszyć się tak bardzo z przesyłaniem wojska. Gdy w pierwszej chwili odzywał się zewsząd głos wzywający o wojsko do Indyi, posyłano żołnierzy na przykładek dobrej nadziei, drogą, która trwała trzymiesiące. — Teraz, gdy 40.000 żołnierza jest w drodze do Indyi albo nawet już na miejscu, uznaje kompania polityczną ważność drogi na Egipt i posyła posiłki najkrótszym gościńcem."

Francya.

(Ostatnia serya gości do Compiegne. — Wyprawa Walkera. — Koszta instalacyi pasterskiej. — Doniesienia z Oceanu cichego. — Wydanie dzienników wieczornych.)

Paryż, 5. listopada. Dnia wczorajszego została już rozesłana czwarta i ostatnia serya zaproszeń na łowy do Compiegne.

— Z Washingtonu nadeszła temi dniami wiadomość do Paryża, że reprezentanci Francyi i Anglii wnieśli spólny protest przeciw przygotowaniom wojennym Walkera, który jak wiadomo nową zamierza wyprawę.

— Buletyn ustaw z dnia 5. listopada zawiera dekret cesarski z oznaczeniem najwyższych prawnych kosztów, jakie może wynosić instalacya biskupa lub arcybiskupa. Koszta te obliczone są w sposób następujący: Za instalacyę nowomianowanego arcybiskupa 15.000 fr., a biskupa 10.000 fr. Za instalacyę biskupa na arcybiskupa 5000 fr. a biskupa przeniesionego na inną stolicę 4000 fr. Rozporządzenie to nie odnosi się jednak do arcybiskupów paryskich, bo do nich stosuje się w tym względzie inny dawniejszy dekret cesarski.

— *Rigeault de Genuilly* wyprawił do Tong-King mały oddział wojska, aby za przytrzymaniem pewnego biskupa hiszpańskiego ukarać krajowców tamecznych. Sułtan Kambodży, najprzychylniejszy chrześcianom ze wszystkich władzców u wód chińskich, otrzymał temi czasy bogate upominki od rządu francuskiego.

— Na mocy okólnika jeneralnego dyrektora poczt, muszą wszystkie wieczorne wydania dzienników iść na pocztę miasto o 6½ już o godzinie 5, gdyż jeszcze w ciągu tego wieczora będą rozsyłane po rozmaitych kolejach paryskich. *Journal des Debats* ogłosił, że nie mogąc się dla godzin giełdowych zastosować do tego rozporządzenia, musi trzymać się dawnego zwyczaju.

Holandya.

(Zwolanie Izb. — Wiadomości bieżące.)

Amsterdam, 4. listopada. Druga Izba jeneralnych stanów jest do dalszych prac na wtorek 10. b. m. powołana. Spodziewają się iż jej przedłożony będzie plan prawodawczy, względem potwierdzenia zawartych z Belgią handlowych układów. Minister sprawiedliwości przedłożył Izbie plan prawodawczy, względem ograniczenia kosztów w najwyższym wojskowym sądzie w myśli iż poźniej podpadnie całe wojskowe sądownictwo nowej regulacyi.

Komitet dam, wspierających zniesienie niewolnictwa w Surinamie zamierza w tej myśli urządzić w październiku 1858 r. losowanie robót damskich

Szwajcarya.

(Restauracya kościoła katolickiego.)

Bazylea, 2. listopada. Wielka rada kantonu przyjęła wniosek, aby zrestaurować i powiększyć oddany katolikom kościół ś. Klary. Przyzwoliła też na to 90.000 franków z kasy państwa. Wewnętrzne urządzenia kościoła pokryją sami katolicy.

Niemce.

(Poseł mexykański. - Układy z Francya względem traktatu własności literackiej.)

Berlin, 8. listopada. Prezydent republiki Mexyku, Commonfort, mianował pana Miguela Arriojo posłem republiki przy dworze pruskim i w państwach należących do związku celnego.

Frankfurt n. M., 3. listopada. Układy rozpoczęte jeszcze przed trzema miesiącami między prawodawczem zgromadzeniem Frankfurtu a cesarstwem francuskiem względem obrony literackiej i artystycznej własności doprowadziły do tego, że na dniu 13. listopada uchwaliło zgromadzenie następujące warunki, wniesione mniejszą liczbą głosów w osobnym wydziale: 1.) Wykluczenie płodów industryi artystycznej z liczby artykułów, które ma objąć przyszłe przymierze. 2.) Zniżenie we Francyi cła przywozowego od etykiet z 312 fr. na 20 franków, jak przy zwyczajnych litografiach. Francyi wydały się żądania te za przesadne. Oświadczyła też jak słychać zgromadzeniu prawodawczemu jeszcze w sierpniu, że na pierwszy punkt nie może się zgodzić pod żadnym warunkiem, co zaś do drugiego warunku to gotowa jest do pewnych koncesyi, ale te nie odpowiadają wcale żądaniu zgromadzenia frankfurckiego. Odpowiedz rządu francuskiego poruczono do rozeznania wydziałowi, a na ostatniem posiedzeniu zgromadzenia prawodawczego na rok 1856-57, przedłożył już wydział swe sprawozdanie. Mniemania członków wydziału były podzielone, wszczęła się też żywa dyskusya w zgromadzeniu. Nakoniec zaś uchwaliło zgromadzenie nie zważając wcale na zdanie wydziału, odesłać projekt przymierza napowrót senatowi, zalecając nieco dokładniejsze umotywowanie wniosku ze strony izby handlowej i przemysłowej.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Ułaskawienia. — Powitanie Cesarza w Moskwie. — Kantoniści. — Fortyfikacye ryskie zniesione. — Otworzenie magazynu dla uboższych. — Doniesienia z Teheranu. — Wiadomości bieżące.)

Warszawa, 6go listopada. *Gazeta warszawska* donosi: Najjaśniejszy Pan, zgodnie z wnioskiem JO. Księcia Namiestnika Królestwa, dozwolić raczył na pozostawienie w Królestwie Polskiem na zasadach najwyższego ukazu z 15. (27.) maja 1856 roku, wychodźców: *Jana Trębaczyka* vel *Trębickiego*, *Anastazego Wołoszyńskiego* i *Pawła Świerkowskiego*, którzy dobrowolnie do kraju powrócili.

Petersburg, 29. października. Gdy jego Ces. Mość wpowrocie z Niemczy odwiedzał 26. b. m. Moskwę, powitał go metropolita Filaret w kościele katedralnym Uspeńskim, następującą przemową:

„Najbogobojniejszy Panie! Teraz spokojne jest serce Rosyi, gdyż Ty, Najjaśniejszy Panie, bawisz na łonie i w sercu Rosyi. Prawosławny lud okazuje swoją cześć, widząc, że Twoja podróż cesarska stała się oraz pielgrzymką do najstarszej świątyni ojczyzny (do klasztoru Sergiusza). Uczuciem wierności i serdecznem przywiązaniem towarzyszyliśmy Tobie i bogobojnej małżonce Twojej za granicami ojczyzny. Dzisiaj pocieszamy się tą myślą, że zdrowie jej, tak wielce pożądane, zostało pokrzepione i wzmocnione, że przyjaźne Twoje spotkania podają pokojowi nową rękojmię trwałości, i że pokój nastręcza sposobność Twojej troskliwości monarszej, rozwinąć i uregulować zbawiennie wewnętrzne życie Rosyi, ażeby wszystko dobre, cośmy odziedziczyli po ojcach, zostało zachowane i pomnożone owocami nowych doświadczeń i dojrzałej mądrości. Oto błaga Boga dzień i noc kościoł, który w Twojej oświęconej osobie czci swego obrońcę i opiekuna, piastującego tę godność na mocy wzniosłych przywilejów namaszczonego Boga."

— Podług rozporządzenia cesarskiego mają być kantoniści (dzieci żołnierskie), których rodzice lub opiekunowie nieodebrali do 1go sierpnia z cesarskich zakładów naukowych, uważani za dobrowolnych rekrutów; tym zaś, którzy po wydaniu manifestu z 23go sierpnia 1856 dopiero wstąpili do tych zakładów wychowawczych, ma być liczona czynna służba nie jak dotąd od 20go lecz od 16go roku życia.

— Pozwolenie na zniesienie fortyfikacyi w Rydze zostało teraz stanowczo udzielone.

— Dla ulżenia teraźniejszej drożyzny przeznaczył rząd 100.000 półkorców mąki, 50.000 półkorców krup i 175.000 półkorców owsa w magazynach koronnych do sprzedawania mieszkańcom stolicy po zniżonych cenach, ale tylko w mniejszych ilościach dla zapobieżenia nadużycia; czetwert krup ($3^4/_5$ półkorca) kosztuje $9^1/_3$ talarów, czerwert owsa $4^1/_3$ tal.

— Przyjemną nowinę oznajmiono temi dniami mieszkańcom miasta: domy niebędą odtąd oznaczane podług nazwisk właścicieli, lecz po prostu numerami. Tym sposobem usunięte zostaną owe szkaradne tablice z nazwiskami właścicieli, a z niemi dotychczasowa trudność w odszukiwaniu domów.

— Policya petersburgska wydała rozporządzenie zalecające majstrom i właścicielom fabryk większą troskliwość o swoich chorych robotników.

— Dziennik *Kawkas* zawiera wyjątki z urzędowej gazety teherańskiej. Na dniu 25. miesiąca Moharem (26. września) przyjmował Szach najznakomitszych urzędników swoich i ganił ostremi słowy, że niektórzy z nich okazują nieprzyjaźń ambasadorowi angielskiemu, kiedy przecież on sam zostaje w najlepszem porozumieniu z rządem angielskim. Także wspominał Szach o dyplomatycznej scysyi mocarstw zachodnich w Konstantynopolu, i powiedział, że obawiał się już, ażeby nie wynikły ztąd groźniejsze nieporozumienia i nowy rozlew krwi „sług bożych", ale szczęściem pogodzono się znowu.

Ksiestwa Naddunajskie.

(Sprawa unii.)

Dziennik petersburski, *Pszczoła północna*, który dawniej bardzo żywo przemawiał za unią księztw Naddunajskich, podobnie jak wszystkie dzienniki rosyjskie, wyraża się o niej teraz zupełnie inaczej. Również uważa ten dziennik powtórne mianowanie Reszyda Baszy za rodzaj konieczności politycznej, gdyż Sułtan niemógłby znaleźć zdolniejszego polityka do piastowania tej posady.

Dziennik *N. P. Ztg.* obstaje przy twierdzeniu, jakoby rządowi francuskiemu oznajmił jeden z ambasadorów jego w Niemczy, że w sprawie unii rumuńskiej nie może już liczyć na Rosyę. To zdaje się niepodlegać już żadnej wątpliwości. Wprawdzie nieoświadczyła się jeszcze Rosya urzędownie i formalnie przeciw unii, ale o to nie idzie teraz wcale.

Grecya.

(Zwołanie Izb.)

Izby w **Atenach** będą, jak słychać, dnia 1go listopada w zwykły sposób otwarte, jednak zaraz potem dla oczekiwanej zmiany ministrów na 40 dni odroczone.

Turcya.

(Komisya graniczna. — Stosunki dyplomatyczne. — Instalacya W. Wezyra. — Kanał Suez. — Dziennik angielski. — Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 28go października. Jenerał Czizików, rosyjski komisarz do wymierzenia azytyckiej granicy, przybył wpowrocie z Batum i Trebizondy do Konstantynopola. Konferencye do uporządkowania rozmaitych kwestyonowanych punktów będą temi dniami otwarte. Dnia 26. października odbyło się pierwsze posiedzenie internacyonalnej komisyi względem rewizyi celnej taryfy; francuscy, angielscy i tureccy komisarze byli temu obecni. Od czasu obsadzenia nowego ministeryum, usuwa się p. Thouvenel od wszystkiego, i nie stoi w żadnym stosunku do Reszida Baszy. Sposób postępowania lorda Redcliffa, ubliżający posłom: francuskiemu, rosyjskiemu, pruskiemu i sardyńskiemu, wywołał wielką oczywistą obojętność w dyplomatycznych stosunkach.

— Dzisiaj odbywało się w pałacu wielkie przyjęcie, jakie jest w zwyczaju przy nominacyi nowego wielkiego wezyra. Przy tej sposobności odczytano hat Sułtana, w którym upomina ministrów załatwiać sprawy państwa z największą zgodnością.

— Dziennik *Journal de Constantinople* zajmuje się od niejakiego czasu powtórnie projektem kanału Suez, i prawie w każdym dniu znajduje się w tym dzienniku artykuł o tem ważnem przedsięwzięciu.

— Wkrótce ma wychodzić w Konstantynopolu tygodnik polityczny w angielskim języku.

— Dnia 24. paźd. przybył do Trebizondy parostatkiem „Sully" nowy poseł francuski przy perskim dworze pan Pichon. Mówią, iż dla zbliżającej się słotnej pory roku uda się do Teheranu przez Georgię na Redut-Kale i Tyflidę. Pan Richard Stawens angielski jeneralny konzul w Teheranie, znajdował się także temi dniami w Trebizondzie, jednak wkrótce wróci na swoją posadę. — Jak donoszą z Jerozolimy, udało się nowemu gubernatorowi Surej Baszy uspokoić rozruchy w Byrze. Dwunastu naczelników zawieziono do więzienia w Acre. Według doniesień z Bejrutu z 17. października, przybyli przed 10oma dniami pielgrzymi z Meki do Damasku. Ma ich być do 6.000, z których idzie lądem blisko 4.000, a dwa tysiące ma odpłynąć okrętem z Bejrutu. Dowiadujemy się z Damasku, że tamtejszy Basza otrzymał zlecenie nie mięszać się w kwestye co do kalendarza i w potrzebie ma wspierać katolickiego biskupa.

Azya.

(Szczegóły z teatru wojny indyjskiej.)

Indyjski urząd kontroli otrzymał od rządowego sekretarza w Kalkucie niektóre szczegółowe telegraficzne depesze: *Bengal i Behar*. Telegraficzny związek pomiędzy Dahru a Benares przerwany od dnia 20. b. m., zapewne z powodu powstania batalionów Bamghurskich. Kapitan Ratray z bengalską policyą Sikhów oczekiwany w Dahru 21go, a pułkownik Fisher dnia 22go. — Rajah z Rewahu umknął z bojazni przed zapowiedzianem przybyciem Dinaporskich powstańców do jednej wzgórzystej warowni, i ostrzegł politycznego ajenta, iż nie może go bronić; ten jednak nie opuścił stanowiska, gdyż powstańcy nie przyszli wcale. Dinaporscy powstańcy udali się do Nagode; stojący tam 50. pułk piechoty powstał także, zdaje się, iż oficerowie są w bezpiecznem miejscu. Wiadomości z Luknowa są z 16go. Załoga jest dobrej myśli, i zaopatrzona w żywność aż do 1go października, w którym czasie przybędzie już jenerał Outram.— W Agrze został pułkownik inżynieryi Fraser, na miejscu zmarłego p. Kolwina, — nadkomisarzem mianowany. W warowni wszyscy zdrowi, ale w obawie napadu z Gwaliorn. — *Indore i Mhow.* Pomimo sprzeciwiania się Sindyi udali się powstańcy 6go do Chumbulu; według ostatnich wiadomości byli w Dholeporze. Powstańcy kontyngensu Gwaliorskiego chcieli 18go wyruszyć ku Agrze. *Państwa krajowe.* Jeden Szahradza zebrał w Mundisore wiele tysięcy wojowników dla Króla Delhów. Stacya Dhar obsadzona Machomedanami w służbie Raja, a Ruttam jak sądzą jest wzięte; zatem zachodnia Malwa wzburzona. Pułkownik Durand jest jeszcze w Mhowie. Zresztą wszystko w ajencyi centralnej Indyi *in statu quo.* W ajencyi Radżputany przerwany pokój powstaniem legii Jodhporskiej. Kapitan Mason wyrusza w 2.000 żołnierza i z dwoma działami na powstańców. Umkną z trudnością. Ras ze Sirohi wspiera serdecznie. Bheetowie trzymają z nami. *Pendżab.* Wszystko spokojnie. —

Dziennik *London Gazette* ogłasza depeszę jenerał-gubernatora lorda Kanninga do dyrektorów wschodnio-indyjskiej kompanii z doniesieniem, iż komendę nad dinaporską i kawnporską dywizyą poruczył jenerał-majorowi Sir James Outramowi, i mianował go w miejsce zmarłego Sir Henryka Lawrence, nadkomisarzem w Oude. Jenerałowi Sir H. Lawrence, który podczas 35letniej służby w Burmah, Afganistanie, Nepalu, Pendżabie i w Radżputanie wyszczególnił się nietylko ludzkiem postępowaniem ale także siłą i stałością charakteru, poświęca lord Kanning w swej depeszy długą pochwałę i wylicza szereg szlachetnych czynów, wywołujących nigdy niezgasłą sławę tego jenerała. Dotychczas nie są jeszcze wiadome bliższe szczegóły jego śmierci, i to tylko wiedzą, iż mała rana, którą otrzymał podczas wycieczki 2go lipca, zadała wyniszczonemu nadludzkiemi usiłowaniami ostatni cios.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 7. listopada. Powtórne podwyższenie dyskonta w Londynie i niepomyślne wiadomości z Nowego Yorku i ze wszystkich targowic wywarły szkodliwy wpływ na tutejszą targowicę jedwabiu.

Londyn, 7. list. Zakaz przywozu rogów, skór i t. p. z portów baltyckich został zniesiony. Dzisiejsza *Times* przemawia za wydaniem przymusowych do czasu bonów w Indyach i gani wszelkie mieszanie się rządu w sprawę tutejszego przesilenia finansowego.

Cagliari, 31. paźdz. Przedwczoraj przybyła tu angielska korweta śrubowa „Desperate", wysłana od rządu angielskiego, by wspólnie z oczekiwanemi w kilku dniach parópływami „Elba" i „Blazer" pomagała przy zakładaniu drutu na telegraf podmorski między Cagliari, Maltą i Korfu.

Neapol, 6. listop. Księżna Amalia, siostra Króla Ferdynanda, a małżonka Infanta hiszpańskiego Dom Sebastiana, umarła dziś po południu o godzinie 4.

Malta, 31. paźdz. Turecka fregata parowa „Feini Bahri" z pułkownikiem Nusred Bejem, nowomianowanym komendantem wojsk w Trypolidzie, przybyła tu w przejeździe.

Frankfurt, 7. listop. Członkowie sejmu związkowego obrali na ostatniem posiedzeniu do wydziału w sprawie holsztyńskiej zastępców Austryi, Prus, Bawaryi, Hanoweru, Wirtembergu, Saxonii i Elektoratu Heskiego.

Wiadomości handlowe.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 28. października. Na dzisiejszy targ przypędzili kupcy z Galicyi i Węgier, jako też krajowi 183 sztuk bydła rzeźnego, a mianowicie: Filip Freiberger et Comp. z Żydaczowa 50 sztuk; Leib Allerhand z Żurawna 14; Mojżesz Stammberger i Jakób Goldmann z Limanowy po 17 sztuk; Jakób Honig i Markus Herrmann z Żmigrodu 19 i 18; Antoni Kutschera z Nowego Sącza 15, a w mniejszych partyach 33 sztuk, i ze wszystkich pozostała tylko jedna sztuka dla zbyt wysokiej ceny nie sprzedana. W porównaniu z zeszłym tygodniem mało się zmieniły ceny. Najwyższa za parę wołów wagi 920 ℔ mięsa i 160 ℔ łoju wynosiła 565 złr. w. w.; najniższa na 520 ℔ mięsa i 20 ℔ łoju 270 złr. w. w. Cena przeciętna ze 103 sprzedaży wypadła na 685 ℔ mięsa i 65 ℔ łoju 367 złr. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 11. listopada.		gotówką zł.	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	49	4	52
Dukat cesarski	„ „	4	52	4	55
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	24	8	28
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	37	1	38
Talar pruski	„ „	1	32	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	$11^1/_2$	1	$12^1/_2$
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	36	79	15
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	45	79	12
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	—	81	53

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 11. listopada.	zł.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	78	30
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	79	—
Wartość kupona od 100 złr.	1	$26^2/_3$

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 8. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $82^3/_{16}$—$82^1/_4$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92—93. Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 — $95^1/_2$. Obligacye długu państwa 5% $80^3/_{16}$—$80^1/_4$, det. $4^1/_2$% 70 — $70^1/_8$, det. 4% $63^1/_2$—$63^3/_4$, detto 3% 50—$50^1/_4$. detto $2^1/_2$% $40^1/_2$—$40^3/_4$, detto 1% 16 — $16^1/_8$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% 94 — —. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 89—$89^1/_4$, detto węgier. $79^1/_4$—$79^3/_4$, detto galic. i siedmiogr. $78^3/_4$ — 79. detto innych krajów koron. 86 — 87. Oblig. bank. $2^1/_2$% 62 — 63. Pożyczka loter. z r. 1834 319 — 320. Detto z roku 1839 $138^1/_2$ — 139 Detto z r. 1854 $107^1/_8$—$107^1/_4$. Renty Como $16^3/_4$—$16^7/_8$.

Galic. list. zastawne 4% 80—81. Półn. Oblig. Prior. 5% 85 — $85^1/_4$.— Glognickie 5% 80—81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 86 — $86^1/_2$. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88 — 89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 107 — 108. Akcyi bank. narodowego 963 — 964. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $196^3/_4$ — 197. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 113—$113^1/_2$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. $231^1/_2$ — 232. Detto półn. kolei $171^1/_4$ — $171^1/_2$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 275 — $275^1/_4$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100—$100^1/_{16}$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 100—$100^1/_{16}$. Detto cisiańskiej kolei żel. 100—$100^1/_{16}$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 231—$231^1/_2$. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. $183^3/_4$—184. Detto losy tryest. $104^3/_4$ — 105. Detto tow. żegl. parowej 528 — 530. Detto 13. wydania $98^3/_4$—$99^1/_4$. Detto Lloyda 350 — 355. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wiéd. 70 — 71. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. $80^3/_4$ — 81. Windischgrätza losy 28—$28^1/_4$. Waldsteina losy 28—$28^1/_4$. Keglevicha losy $14^1/_4$ — $14^1/_2$. Ks. Salma losy $41^1/_2$—$41^3/_4$. St. Genois $38^1/_2$—$38^3/_4$. Palffego losy $38^1/_2$—$38^3/_4$. Clarego $38^3/_4$ — 39.

Amsterdam 2 m. $88^1/_4$. Augsburg Uso $107^1/_2$. — Bukareszt 31 T. $266^1/_2$ —. Konstantynopol 31 T. 474 — Frankfurt 3 m. 106 t. — Hamburg 2 m. $78^1/_4$. — Liwurna 2 m. $104^1/_4$. — Londyn 3 m. 10 — $19^1/_2$. — Medyolan 2 m. $104^1/_2$. — Paryż 2 m. $124^1/_8$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $9^3/_4$ — —. Napoleons'dor 8 19 — —. Angielskie Sover. 10 28 — 10 29. Imperyał Ros. 8 34 — 8 35.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. listopada.

Oblig. długu państwa 5% $80^1/_8$; $4^1/_2$ % —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; $2^1/_2$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. 313; z r. 1839 137. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 960. Akcye kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 528. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu — —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $566^1/_4$ złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg $107^3/_4$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $106^3/_4$ 2 m. Hamburg $78^7/_8$ 2 m. Liwurna — 2 m. — Londyn 10 — 24. 2 m. Medyolan $105^1/_2$. Marsylia —. Paryż $124^3/_4$. Bukareszt 265. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $10^3/_4$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie $78^3/_4$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 $107^1/_8$. Pożyczka narodowa $81^3/_4$, C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 273 fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $195^1/_4$. Hypotekar. listy zastawne $89^1/_4$. Akcye zachodniej kolei żelaznej —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. listopada.

PP. Bees Arn., z Boniowiec. — Hr. Dzieduszycki Miecz., z Korniowa. — Flondor Alex., z Bukowiny. — Kęszycki Teod., z Dźwinogroda. — Lazański Adolf, c. k. nadlekarz i Mazewski Leon, z Wiédnia. — Nowosielski Jan, z Bilinki. — Obertyński Wac., z Leszczowa. — Paszkucki Ign., z Zendowiec. — Szanciewicz Erazm, z Zastawy. — Tchorznicki Jan, z Dąbrówki polskiej. — Vajszabel Józef, c. k. rotmistrz, z Wiédnia. — Zulauf Jul., przełożony powiat., ze Szczerca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. listopada.

PP. Agopsowicz Krzysztof, do Grachowic. — Antoniewicz Bol., do Skomoroch. — Czajkowski Adolf, do Bóbrki. — Chwalibóg Jan, do Lipowiec. — Frank Ferd., do Nahaczowa. — Jabłonowski Ant, do Rawy. — Kiędzierski Jul., do Meryszczowa. — Kobierzycki Leon, do Czelatycz. — Poten Karol i Winc., do Olszówki. — Linderski, c. k. rotmistrz, do Żółkwi. — Rozwadowski Włod., do Nowosiółek. — Hr. Łoś Tad., do Narola. — Rotsch Karol, c. k. porucznik, do Drohowyża. — Szczepański Józef, do Dalnicza. — Wiktor Jakób, do Lubienia. — Zagórski Wincenty, do Podbuża.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'''				
7. god. zrana	329.72	+ 1.9°	88.6	północny sł.	pochmurno
2. god. popoł.	329.02	+ 3.2°	83.1	półn.-zach. „	deszcz
10. god. wiecz.	328.92	+ 0.2°	80.3	północny „	śnieg

Ilość deszczu 0.24.

TEATR.

Dziś: Opera niem.: **„Die beiden Foscari"** na korzyść spiewaka JP. Adolfa Prossnitz.

KRONIKA.

Kwestyę parowego pługa rozwiązał p. Boydelle wynalazkiem „lokomotywa z szynami bez końca", gdyż odbył próbę bardzo skutecznie w obec królewskiego towarzystwa rolniczego w Salisbury. Przy tej sposobności zorała maszyna blisko 100 sążni na równinie pochylonej w stosunku 1: 4 z wielką łatwością, prócz tego ciągnęła za sobą osobny wagon, w którym było 162 stóp kubicznych wody, zapas węgli na jeden dzień, mnóstwo narzędzi rolniczych, i tyle widzów, ile tylko pomieścić się mogło w wagonie. — Zaraz potem przyczepiono trzy pługi o podwójnych lemieszach, które przerzynały ziemię w szerokości $4^1/_2$ stopy 8 cali głęboko. Maszyna przebiegła przytem w dwóch minutach przestrzeń 125ciu kroków w prostej linii, a 30 kroków, gdzie pług szedł kręgiem.

— Francuski minister wojny marszałek Vaillant udał się listownie do rosyjskiego ambasadora w Paryżu, prosząc go o wyjaśnienie pewnego osobliwszego zjawiska. „Armia nasza — pisze marszałek dosłownie — powróciła z Krymu z patronami, z których wiele na szczególniejszą pod pewnym względem zasługuje uwagę. Kule w tych patronach okazują się albo wydrążone na pewnych miejscach, albo też zupełnie przewiercone od jakiegoś owadu, którego nie udało nam się znaleźć ani w kształcie gąsienicy, ani w kształcie poczwarki, które jednak w zupełnem ostatecznem przekształceniu wydaje się być muchą z klasy Hymenoplorów o dwóch centymetrach długości z połyskiem kruszcowym, podobnym do połysku miedzi. Wszakże to podobieństwo barwy do miedzi nie można brać w nazbyt ścisłem znaczeniu, bo wszystkie podobne znalezione tu owady miały na sobie znaczną powłokę z pyłu prochowego, a nadto nie dostaliśmy żadnego w nasze ręce w żywym stanie. Wywiercona od tych zwierzątek dziura w kuli obejmuje 3 do 4 milimetrów w średnicy. Każda taka dziurka jest zupełnie prosta, a ściany nadzwyczajnie wygładzone. Cała też ta w ogóle praca zasługuje na podziwienie jak wszystkie podobne dzieła zwierząt. Jak się zdaje, zaczyna owad ten wiercić na powierzchni kuli pod jakimbądź dowolnym kątem. Żywiż się owad ten ołowiem? Niepodobna, utrzymują uczeni. Jeśli zaś nie toczy kuli dla pożywienia, jak te owady, co toczą drzewo, to nie możnaby sobie wcale wytłumaczyć, dlaczego w patronach samych nie masz najmniejszego śladu z wytoczonego ołowiu. Uderzałoby także w podobnym razie, dlaczego wywiercona dziura nie jest zamaskowana, t. j. nie zamknięta u ujść swych. Dziwną byłoby nakoniec, dlaczego podobne wydrążenia, mając być tylko prostem schronieniem, okazują się często w kształcie półcylindrowego rowu, w którym może się ukryć zaledwie połowa ciała owadu. W takich rowkach bowiem wystają na powierzchni skrzydła i grzbiet owadu, a tylko nogi i brzuch spoczywają w wydrążeniu." Cały list zamyka się wywodem, że szczególniejszy ten rodzaj owadów, nie należy do tak zwanych zwierzątek Cetonia aurata, znanych z podobnego acz nieco różnego zamilowania do żywności ołowianej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.